

UWAGI ANALITYCZNE

1. SAMODZIELNOŚĆ ZAMIESZKIWANIA GOSPODARSTW DOMOWYCH I RODZIN

W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań w 2002 roku spisano w województwie śląskim 1778,0 tys. gospodarstw domowych – o 102,6 tys. (6,1%) więcej niż w 1988 roku. Stanowiły one 13,3% gospodarstw domowych w kraju (w 1988 roku – 14,0%).

Liczba gospodarstw domowych w miastach wyniosła 1457,4 tys. i wzrosła w stosunku do 1988 roku o 66,5 tys. (4,8%), natomiast na wsi wyniosła 320,6 tys. i wzrosła o 36,1 tys. (12,7%). Przyrost gospodarstw domowych na wsi w naszym województwie był jednym z największych w kraju.

Gospodarstwa domowe w województwie śląskim w 2002 roku tworzyło 4705,5 tys. osób (99,2% ludności województwa), tj. o 95,1 tys. mniej niż w 1988 roku.

W spisie w 2002 roku w województwie śląskim odnotowano 1572,8 tys. mieszkań zamieszkanymi, co stanowiło 95,1% ogółu mieszkań w województwie (w kraju 93,9%). W miastach znajdowało się prawie 83% mieszkań zamieszkanymi (w kraju prawie 68%).

W porównaniu do 1988 roku udział mieszkań zamieszkanymi w miastach zmniejszył się o 1,2 punktu procentowego (w kraju wzrósł o 1,9 punktu procentowego).

W województwie śląskim 1776,8 tys. gospodarstw domowych zamieszkiwało mieszkania, a pozostałe 1,2 tys. zajmowało pomieszczenia niebędące mieszkaniami, tj. strych, pralnia, suszarnia, garaż, pomieszczenia inwentarskie, barakowóz, wagon kolejowy, przyczepa kempingowa, barak, szopa, komórka.

Gospodarstwa domowe i ludność w gospodarstwach domowych według rodzaju pomieszczeń i samodzielności zamieszkiwania w 2002 r.

Wyszczególnienie g – gospodarstwa domowe l – ludność w gospodarstwach domowych	W mieszkaniach	W pomieszczeniach nie będących mieszkaniami	
	w odsetkach		
OGÓŁEM			
Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie	g	76,9	83,3
	l	80,7	85,0
Gospodarstwa domowe mieszkające wspólnie	g	23,1	16,7
	l	19,3	15,0
MIASTA			
Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie	g	78,4	81,8
	l	82,3	82,4
Gospodarstwa domowe mieszkające wspólnie	g	21,6	18,2
	l	17,7	17,6
WIEŚ			
Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie	g	70,3	100,0
	l	74,8	100,0
Gospodarstwa domowe mieszkające wspólnie	g	29,7	0,0
	l	25,2	0,0

Znaczna część gospodarstw domowych województwa śląskiego, tj. 82,0% zamieszkiwała w miastach (w kraju 67,2%), a na wsi 18,0% (w kraju 32,8%).

Według spisu z 2002 roku w województwie śląskim niedobór mieszkań (różnica między liczbą gospodarstw domowych a liczbą zasobów mieszkaniowych, w skład których wchodzi mieszkania zamieszkane i mieszkania niezamieszkane przeznaczone do stałego zamieszkania) wyniósł 148,7 tys. mieszkań, co oznacza, że na 100 gospodarstw domowych przypadało prawie 88 mieszkań.

Powszechnie stosowanym miernikiem braku mieszkań jest tzw. statystyczny deficyt mieszkań, rozumiany jako różnica między liczbą gospodarstw domowych w mieszkaniach a liczbą zamieszkanych mieszkań.

Statystyczny deficyt mieszkań nie odzwierciedla wszystkich potrzeb mieszkaniowych. Przy jego obliczaniu nie uwzględnia się bowiem potrzeb wynikających z niskiej jakości technicznej i niskiej wartości użytkowej zamieszkanych mieszkań.

Statystyczny deficyt mieszkań

Wyszczególnienie	1988	2002
	w tysiącach	
OGÓŁEM	160,1	204,0
Miasta	121,6	156,7
Wieś	38,4	47,3

W porównaniu z 1988 rokiem deficyt mieszkań w województwie śląskim wzrósł o 43,9 tys. mieszkań. Brak mieszkań w województwie jest jednym z najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych, podobnie jak w kraju, gdzie deficyt mieszkań wzrósł o ponad 314 tys. mieszkań.

Wskaźnikiem obrazującym warunki zamieszkiwania gospodarstw domowych jest liczba gospodarstw domowych w mieszkaniach przypadających na 100 mieszkań zamieszkanych stale.

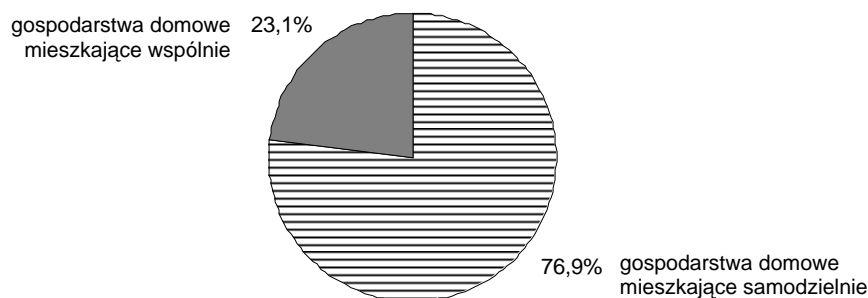
Liczba gospodarstw domowych w mieszkaniach na 100 mieszkań zamieszkanych stale

Wyszczególnienie		Województwo	Polska
OGÓŁEM	1988	111	112
	2002	114	115
Miasta	1988	110	112
	2002	113	114
Wieś	1988	116	112
	2002	119	116

W okresie 1988 – 2002 wzrosła liczba gospodarstw domowych w mieszkaniach na 100 mieszkań zamieszkanych stale, co spowodowało pogorszenie warunków mieszkaniowych tych gospodarstw.

Według samodzielności zamieszkiwania w spisie wyróżniono dwa rodzaje gospodarstw domowych: gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie (niezależnie od składu rodzinnego) i mieszkające wspólnie.

STRUKTURA GOSPODARSTW DOMOWYCH W MIESZKANIACH WEDŁUG SAMODZIELNOŚCI ZAMIESZKIWANIA W 2002 R.

Gospodarstwa domowe w mieszkaniach według samodzielności zamieszkiwania

Wyszczególnienie		Gospodarstwa domowe mieszkające	
		samodzielnie	wspólnie
W TYSIĄCACH			
OGÓŁEM	1988	1371,8	303,3
	2002	1366,7	410,1
Miasta	1988	1160,5	230,2
	2002	1141,5	314,8
Wieś	1988	211,3	73,1
	2002	225,2	95,3
W ODSETKACH			
OGÓŁEM	1988	81,9	18,1
	2002	76,9	23,1
Miasta	1988	83,4	16,6
	2002	78,4	21,6
Wieś	1988	74,3	25,7
	2002	70,3	29,7

W okresie między 1988 a 2002 rokiem liczba gospodarstw domowych mieszkających samodzielnie zmniejszyła się w skali województwa o 5,1 tys., przy czym w miastach zmniejszyła się o 19 tys. a na wsi wzrosła o 13,9 tys. gospodarstw domowych.

Pomimo 6,5% wzrostu liczby gospodarstw domowych mieszkających samodzielnie na wsi sytuacja samodzielności zamieszkiwania w województwie uległa pogorszeniu. Odsetek gospodarstw domowych mieszkających wspólnie wzrósł o 4 punkty procentowe na wsi i o 5 punktów procentowych w mieście.

Rodziny w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według samodzielności zamieszkiwania w 2002 r.

Wyszczególnienie	Rodziny w gospodarstwach domowych				
	ogółem	jednorodzinnych			dwurodzinnych i większych
		razem	mieszkające samodzielnie	mieszkające z innym gospodarstwem domowym	
W TYSIĄCACH					
OGÓŁEM	1329,0	1230,0	993,5	236,5	99,1
Miasta	1056,5	993,3	824,0	169,3	63,2
Wieś	272,6	236,7	169,5	67,2	35,9
W ODSETKACH					
OGÓŁEM	100,0	92,5	74,8	17,8	7,5
Miasta	100,0	94,0	78,0	16,0	6,0
Wieś	100,0	86,8	62,2	24,7	13,2

Wspólne zamieszkiwanie rodzin w małych na ogół mieszkaniach miejskich i prowadzenie przez te rodziny wspólnego gospodarstwa domowego, w większości przypadków wynikało nie z ich decyzji, ale z braku mieszkań i niskiej zamożności rodzin. Brak mieszkań i środków finansowych uniemożliwiał młodym rodzinom uzyskanie samodzielnego mieszkania. Rodziny w gospodarstwach domowych jednorodzinnych mieszkające samodzielnie stanowiły 74,8% ogółu.

Zdecydowanie gorszą sytuację w zakresie samodzielności zamieszkiwania rodzin odnotowano na terenach wiejskich, gdzie na 100 rodzin aż 25 zamieszkiwało z innym gospodarstwem, a 13 mieszkało w gospodarstwach dwurodzinnych i większych.

Rodziny w gospodarstwach domowych jednorodzinnych mieszkające samodzielnie w 2002 r.

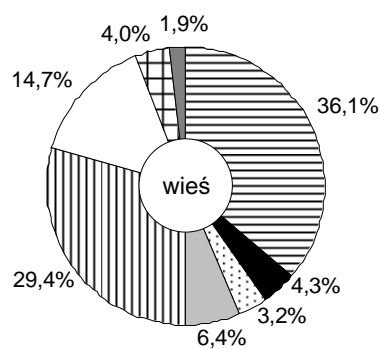
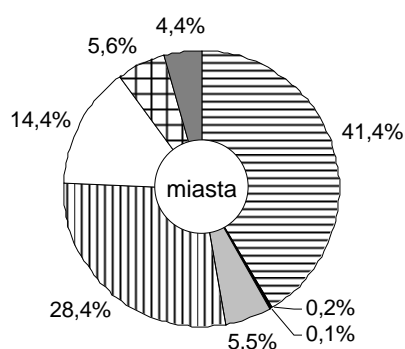
Wyszczególnienie	Rodziny w gospodarstwach domowych jednorodzinnych mieszkające samodzielnie		
	ogółem	bez osób spoza rodziny	z krewnymi w linii prostej starszego pokolenia oraz z innymi osobami
	w % ogółem rodzin w gospodarstwach domowych w mieszkaniach		
WOJEWÓDZTWO	74,8	69,7	5,1
Miasta	78,0	73,4	4,6
Wieś	62,2	55,2	7,0
POLSKA	70,3	63,5	6,8
Miasta	76,1	70,4	5,7
Wieś	60,4	51,7	8,8

Niesamodzielnosc zamieszkiwania przez rodziny jest spowodowana najczęściej wspólnym dzieleniem mieszkania z osobami spokrewnionymi w linii prostej.

W 2002 roku rodziny w gospodarstwach domowych jednorodzinnych mieszkających z krewnymi w linii prostej stanowiły zaledwie 5,1% ogółu rodzin w gospodarstwach domowych (w mieście 4,6%, a na wsi 7,0%). Przypadki niesamodzielnosci zamieszkiwania występowały częściej na terenach wiejskich województwa śląskiego.

**STRUKTURA GOSPODARSTW DOMOWYCH W MIESZKANIACH
WEDŁUG SAMODZIELNOŚCI ZAMIESZKIWANIA
ORAZ GRUP SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH W 2002 R.**

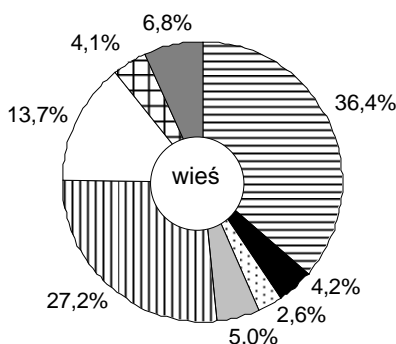
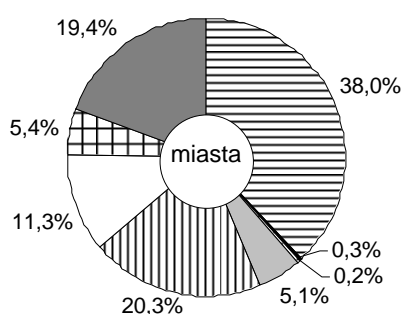
Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie

gospodarstwa domowe:

- pracowników
- pracowników użytkujących gospodarstwo rolne (działkę rolną)
- rolników
- pracujących na własny rachunek
- emerytów
- rencistów
- utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł
- pozostałe

Gospodarstwa domowe mieszkające wspólnie

2. SYTUACJA GOSPODARSTW DOMOWYCH I RODZIN POD WZGLĘDEM WYPOSAŻENIA MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE

Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, decyduje o ich standardzie, jednocześnie świadczy o warunkach mieszkających w nich gospodarstw domowych i rodzin.

Wyposażenie w instalacje techniczno-sanitarne mieszkań wiejskich było zdecydowanie gorsze niż mieszkań w miastach.

Gospodarstwa domowe w mieszkaniach według stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w 2002 r.

Wyszczególnienie	W mieszkaniach wyposażonych w				W mieszkaniach bez wodociągu
	wodociąg, ustęp i łazienkę		wodociąg ^a		
	ogółem	w tym z centralnym ogrzewaniem	ogółem	w tym z centralnym ogrzewaniem	
	w % ogółem gospodarstw domowych w mieszkaniach				
OGÓŁEM	90,5	78,5	7,9	1,1	1,2
Miasta	91,5	78,8	7,5	0,8	0,7
Wieś	85,8	77,2	9,7	2,5	4,0

^a Z ustępem ale bez łazienki, z łazienką ale bez ustępu lub bez tych instalacji.

Prawie 80% gospodarstw domowych zamieszkiwało mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje, tj. wodociąg, ustęp i łazienkę łącznie z centralnym ogrzewaniem.

Odsetek mieszkań bez wodociągu w województwie kształtował się na poziomie 1,2% (na wsi 4% w mieście 0,7%).

Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne i typy rodzin w 2002 r.

Typy rodzin	Ogółem w tys.	W mieszkaniach wyposażonych w				W mieszka- niach bez wodociągu
		wodociąg, ustęp i łazienkę		wodociąg ^a		
		razem	w tym z centralnym ogrzewaniem	razem	w tym z centralnym ogrzewaniem	
		w % ogółem				
MIASTA						
OGÓŁEM	784,5	94,4	83,2	5,0	0,6	0,3
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	589,5	95,7	86,0	3,8	0,6	0,2
samotne matki i ojcowie z dziećmi	195,0	90,4	74,7	8,5	0,8	0,7
W tym młode ^b rodziny z dziećmi	101,1	90,9	76,2	8,3	1,0	0,4
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	72,8	91,8	77,5	7,5	1,1	0,3
samotne matki i ojcowie z dziećmi	28,3	88,7	72,9	10,3	0,7	0,7
WIEŚ						
OGÓŁEM	207,4	90,3	82,7	7,0	2,1	2,3
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	169,1	92,5	86,0	5,5	1,8	1,5
samotne matki i ojcowie z dziećmi	38,3	80,2	68,1	13,6	3,1	5,6
W tym młode ^b rodziny z dziećmi	29,9	92,0	84,9	5,9	2,0	1,6
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	25,7	92,7	86,2	5,3	2,0	1,4
samotne matki i ojcowie z dziećmi	4,2	87,3	77,0	9,0	2,0	3,2

a Z ustępem ale bez łazienki, z łazienką ale bez ustępu lub bez tych instalacji. **b** Matka do lat 29, ojciec do 34 lat.

Małżeństwa i partnerzy z dziećmi zarówno w miastach jak i na wsi przeważnie zajmowały mieszkania kompletnie wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne. Znacznie gorszą sytuację mieszkaniową miały osoby samotnie wychowujące dzieci, niski i bardzo niski poziom wyposażenia mieszkań dotyczył około 20% tej zbiorowości zamieszkałej na wsi. Prawie 6% rodziców samotnie wychowujących dzieci zamieszkiwało mieszkania bez wodociągu.

Ponad 8% młodych rodzin z dziećmi w miastach (na wsi 6%) zamieszkiwało mieszkania wyposażone w wodociąg. Standard wyposażenia mieszkań zajmowanych przez młode rodziny był przeciętnie niższy niż mieszkań wszystkich rodzin z dziećmi w miastach, natomiast na wsi sytuacja młodych rodzin była lepsza. Wskaźniki te są znacznie lepsze od krajowych.

W mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę oraz centralne ogrzewanie mieszkało 83% rodzin z dziećmi. Najlepiej wyposażone mieszkania zajmowały małżeństwa i partnerzy z dziećmi (86%).

Rodziny z dziećmi mieszkające samodzielnie w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę w województwie śląskim, stanowiły 83,2% (w kraju 79,1%). Natomiast rodziny z dziećmi mieszkające wspólnie w mieszkaniach o takim samym standardzie stanowiły 82,6% (w kraju 75,8%).

Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, łazienkę według samodzielności zamieszkiwania i typu rodzin w 2002 r.

Typy rodzin	Rodziny z dziećmi w gospodarstwach domowych w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę mieszkające	
	samodzielnie	wspólnie
	w % ogółem	
OGÓŁEM	83,2	82,6
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	86,1	85,1
samotne matki i ojcowie z dziećmi	73,1	75,8
W tym młode rodziny ^a z dziećmi	76,5	82,5
małżeństwa i partnerzy z dziećmi	77,8	84,8
samotne matki i ojcowie z dziećmi	72,4	76,0

a Matka do lat 29, ojciec do 34 lat.

Rodziny z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne oraz poziomu wykształcenia rodziców i liczby dzieci w 2002 r.

Wyszczególnienie	Miasta			Wieś		
	w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę		w mieszkaniach bez wodociągu	w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę		w mieszkaniach bez wodociągu
	razem	w tym z centralnym ogrzewaniem		razem	w tym z centralnym ogrzewaniem	
	w % ogółem					
OGÓŁEM	94,6	83,7	0,3	92,4	85,7	1,6
wykształcenie rodziców ^a :						
Wyższe	99,2	94,3	0,0	98,2	94,9	0,1
1 dziecko	99,1	94,1	0,0	98,0	94,0	0,2
2	99,2	94,7	0,0	98,4	95,6	0,1
3	99,2	94,4	0,0	98,7	96,2	0,1
4 i więcej	99,0	93,1	-	98,8	96,6	-
Policealne i średnie	97,0	87,9	0,1	95,6	90,7	0,8
1 dziecko	96,9	87,9	0,1	95,5	90,2	0,8
2	97,3	88,6	0,1	96,1	91,9	0,6
3	96,6	85,9	0,2	95,4	90,0	0,9
4 i więcej	93,9	80,4	0,3	93,4	87,1	1,2
Zasadnicze zawodowe	91,5	76,7	0,5	89,8	81,6	2,1
1 dziecko	91,7	78,3	0,4	90,1	81,9	2,0
2	92,0	77,3	0,4	90,6	83,1	2,0
3	90,8	73,5	0,6	89,4	81,1	2,1
4 i więcej	85,4	62,5	1,0	84,4	73,2	3,6
Podstawowe lub bez wykształcenia szkolnego	79,0	56,7	1,4	74,3	58,8	7,9
1 dziecko	81,8	62,6	1,3	77,3	62,7	6,2
2	77,3	52,8	1,3	71,9	56,4	9,2
3	74,0	47,2	2,0	70,6	54,3	9,9
4 i więcej	68,3	33,9	1,7	64,0	42,7	14,4

a Obojga lub tylko jednego współmałżonka/partnera, a także samotnej matki lub ojca.

Rodziny z dziećmi do lat 24, w których z wyższym wykształceniem są oboje rodzice lub jedno z nich, a także samotne matki i ojcowie z dzieckiem, zajmowały mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje. Przy czym w miastach ten odsetek wyniósł 99,2%, a na wsi 98,2%. W tej grupie do wyjątków należały rodziny wiejskie zajmujące mieszkania bez wodociągu, stanowiły one 0,1%.

Im niższy poziom wykształcenia rodziców tym niższy poziom wyposażenia mieszkań tych rodzin w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne.

W zależności od poziomu wykształcenia rodziców i ilości dzieci na utrzymaniu kształtował się standard wyposażenia mieszkań zajmowanych przez te rodziny. Warunki mieszkaniowe rodzin wielodzietnych były znacznie gorsze pod względem wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne niż rodzin z jednym dzieckiem.

Interesujące dane o wyposażeniu w instalacje techniczno-sanitarne mieszkań zajmowanych przez rodziny z dziećmi do lat 24 przedstawia poniższa tablica. Umożliwia ona analizę zależności między stopniem wyposażenia mieszkań w instalacje a źródłem utrzymania rodziców.

Rodziny z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według stopnia wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne oraz typu rodzin i źródeł utrzymania rodziców w 2002 r.

Wyszczególnienie	Miasta			Wieś		
	w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę		w miesz- kaniach bez wodociągu	w mieszkaniach wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę		w miesz- kaniach bez wodociągu
	razem	w tym z centralnym ogrze- waniem		razem	w tym z centralnym ogrze- waniem	
	w % ogółem					
OGÓŁEM	94,6	83,7	0,3	92,4	85,7	1,6
Małżeństwa i partnerzy z dziećmi	95,6	85,6	0,2	93,2	87,1	1,4
oboje małżonkowie/partnerzy posiadają własne źródło utrzymania	97,0	89,0	0,1	94,5	89,4	1,0
w tym oboje z pracy	97,8	90,8	0,1	95,4	90,9	0,8
oboje z niezarobkowego źródła	90,8	77,5	0,6	89,1	80,0	2,6
jedno z niezarobkowego źródła a drugie z pracy	96,4	87,8	0,5	93,5	87,6	1,2
jedno z małżonków/partnerów posiada własne źródło utrzymania	93,6	80,7	-	91,6	84,2	1,8
w tym:						
z pracy	94,3	81,6	0,3	92,6	85,5	1,5
z niezarobkowego źródła	91,1	77,7	0,8	87,3	78,6	4,3
na utrzymaniu	89,1	72,4	-	84,0	70,6	3,9
Samotne matki i ojcowie z dziećmi posiadający własne źródło utrzymania	90,2	75,0	0,9	85,4	74,4	3,9
w tym:						
z pracy	90,5	75,4	0,6	85,6	74,7	2,4
z niezarobkowego źródła	94,6	82,2	0,3	89,8	80,5	2,4
na utrzymaniu	83,4	63,7	1,1	78,7	65,4	6,3
	89,5	73,7	0,7	84,1	72,2	4,1

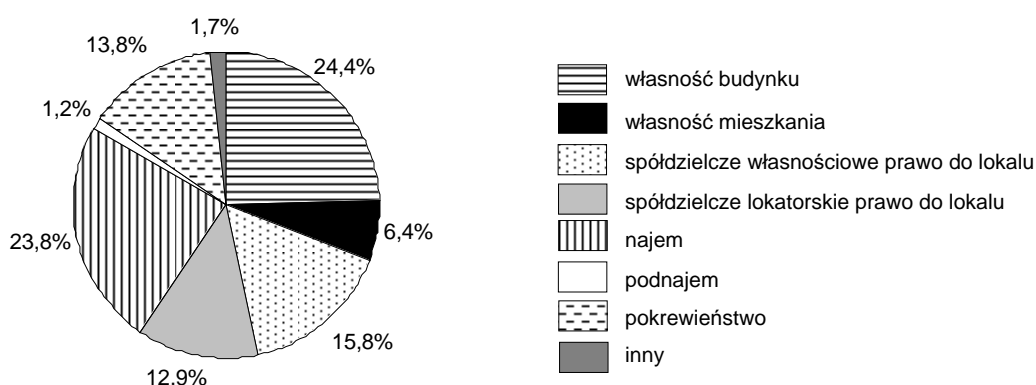
Niższy standard wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne można zaobserwować u rodzin z dziećmi do lat 24 pozostających na utrzymaniu lub posiadających niezarobkowe źródło utrzymania.

3. TYTUŁ PRAWNY DO MIESZKANIA ZAJMOWANEGO PRZEZ GOSPODARSTWO DOMOWE

Zróżnicowanie warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych i rodzin widoczne było w zależności od tytułu prawnego do mieszkania. Analizując dane o rodzinach odnoszące się do tytułu prawnego do mieszkania, należy mieć na uwadze fakt, że są to informacje pochodne, ustalone dla gospodarstwa domowego.

Liczba gospodarstw domowych zajmujących mieszkanie z tytułu własności budynku wyniosła ponad 433 tys., z tytułu własności mieszkania ponad 113 tys. Natomiast liczba gospodarstw domowych mieszkających z tytułu spółdzielczego prawa do lokalu wyniosła 511 tys., a gospodarstw domowych zajmujących mieszkanie z tytułu najmu 424 tys., podnajmu 21 tys., a z tytułu pokrewieństwa prawie 245 tys.

STRUKTURA GOSPODARSTW DOMOWYCH W MIESZKANIACH WEDŁUG TYTUŁU PRAWNEGO DO MIESZKANIA W 2002 R.

Wskaźnik gospodarstw domowych zajmujących mieszkania z tytułu własności mieszkania w województwie śląskim był najniższy w kraju i wyniósł 6,4%, natomiast z tytułu spółdzielczego prawa do mieszkania lokatorskiego był najwyższy w kraju i wyniósł 12,9%.

Gospodarstwa domowe w mieszkaniach według powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz tytułu prawnego do mieszkania w 2002 r.

Tytuł prawny do mieszkania	Ogółem w tys.	W mieszkaniach ^a o powierzchni użytkowej na 1 osobę w m ²				
		poniżej 7,0	7,0 – 9,9	10,0 – 14,9	15,0 – 19,9	20,0 i więcej
		w % ogółem				
OGÓŁEM	1776,8	1,5	5,6	18,6	20,8	53,3
Własność	546,4	0,9	2,4	11,1	15,1	70,5
budynku	433,2	0,7	2,0	10,0	13,9	73,3
mieszkania	113,3	0,8	4,0	15,4	19,8	60,0
Spółdzielcze prawo do lokalu	510,7	0,7	5,2	22,8	26,9	44,4
własnościowe	281,0	0,5	4,0	19,1	25,4	51,0
lokatorskie	229,7	1,1	6,6	27,2	28,8	36,3
Pokrewieństwo	244,8	2,1	6,9	20,8	20,7	49,2
Najem, podnajem i inny	474,8	3,0	9,0	21,6	20,9	45,4

a Bez mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej.

Tytuł zajmowania mieszkania jest wykładnikiem ogólnej sytuacji mieszkaniowej gospodarstw domowych i rodzin. W mieszkaniach użytkowanych z tytułu własności (co trzecie gospodarstwo domowe), powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę jest większa, niż w mieszkaniach użytkowanych z innych tytułów. Na 100 gospodarstw domowych 70 mieszkało w warunkach, gdzie na 1 osobę przypadało co najmniej 20 m² powierzchni użytkowej. W grupie gospodarstw domowych posiadających własnościowe mieszkanie spółdzielcze (16% ogółu) co drugie mieszkało w dobrych warunkach (20 m² i więcej/osobę), co czwarte w warunkach przeciętnych (15–19,9 m²/osobę).

Prawie 30% gospodarstw domowych zamieszkiwało w mieszkaniach spółdzielczych lokatorskich, w których na 1 osobę przypadało od 10–14,9 m² powierzchni użytkowej.

Pomimo, że 50% gospodarstw domowych zamieszkujących z tytułu pokrewieństwa mieszkało w dobrych warunkach (20 m² i więcej/osobę) to jednak 9% gospodarstw domowych zamieszkiwało mieszkania, w których na 1 osobę przypadało 7–9,9 m² powierzchni użytkowej.

W mieszkaniach zamieszkiwanych z tytułu własności, powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę była największa (20 i więcej m²), ale i tak wyższy standard pod względem wyposażenia w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne posiadały mieszkania zajmowane z tytułu spółdzielczego prawa do lokalu. Najgorzej wyposażone były mieszkania zamieszkane z tytułu najmu, podnajmu lub innego tytułu.

**GOSPODARSTWA DOMOWE W MIESZKANIACH
WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE TECHNICZNO–SANITARNE
W % OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH
WEDŁUG TYTUŁU PRAWNEGO DO MIESZKANIA W 2002 R.**

Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie według tytułu prawnego do mieszkania w 2002 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa domowe mieszkające samodzielnie z tytułu					
		własności		spółdzielczego prawa do lokalu		pokrewień- stwa	najmu, podnajmu i innego
		budynku	mieszkania	własno- ściowego	loka- torskiego		
	w % ogółem gospodarstw domowych w mieszkaniach						
WOJEWÓDZTWO	76,9	78,6	86,5	91,2	90,0	33,6	80,6
Miasta	78,4	77,8	86,8	91,2	89,9	30,3	80,7
Wieś	70,3	79,6	84,5	95,8	96,3	40,6	77,4
POLSKA	76,1	81,7	88,1	90,1	88,1	26,7	80,1
Miasta	77,4	80,4	87,6	90,0	88,0	23,5	79,5
Wieś	73,5	82,4	89,8	93,6	93,6	38,8	84,3

Prawie 90% gospodarstw domowych posiadających mieszkania własnościowe oraz spółdzielcze lokatorskie mieszkało samodzielnie.

Na niższym poziomie kształtował się odsetek samodzielności zajmowania mieszkań w przypadku własności w budynkach stanowiących własność osób fizycznych – 78,6%.

Rodziny w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według tytułu prawnego gospodarstwa domowego do mieszkania i typu rodzin w 2002 r.

Typy rodzin	Ogółem w tys.	Rodziny w gospodarstwach domowych mieszkających z tytułu			
		własności	spółdzielcze- go prawa do lokalu	pokre- wieństwa	najmu, podnajmu innego
		w % ogółem			
MIASTA					
OGÓŁEM	1056,5	25,3	38,2	7,9	28,5
w tym młode ^a rodziny	125,1	16,5	29,2	19,7	34,6
Małżeństwa i partnerzy bez dzieci	272,0	28,6	37,5	7,4	26,5
Małżeństwa i partnerzy bez dzieci	589,5	25,4	39,9	7,7	26,9
Samotne matki i ojcowie z dziećmi	195,0	20,5	34,1	9,2	36,2
WIEŚ					
OGÓŁEM	272,6	73,3	1,7	19,5	5,5
w tym młode ^a rodziny	36,4	50,3	1,6	41,2	6,6
Małżeństwa i partnerzy bez dzieci	65,2	69,6	0,8	25,3	4,1
Małżeństwa i partnerzy bez dzieci	169,1	74,3	2,1	18,0	5,6
Samotne matki i ojcowie z dziećmi	38,3	74,7	1,3	16,2	7,6

a Matka do lat 29, ojciec do 34 lat.

Na wsi około 70% rodzin (małżeństwa/partnerzy z dziećmi i bez dzieci) mieszkało w mieszkaniach stanowiących ich własność (większość stanowiły rodziny młode).

Młode rodziny (41%) i małżeństwa/partnerzy bez dzieci (25%) mieszkali w mieszkaniu z tytułu pokrewieństwa.

Co trzecia rodzina mieszkająca w mieście zajmowała mieszkanie z tytułu najmu lub podnajmu. Co czwarta rodzina zamieszkiwała mieszkanie własnościowe. Rodziny młode i samotnie wychowujące dzieci zajmowały najczęściej mieszkanie z tytułu najmu lub podnajmu.

Rodziny w gospodarstwach domowych w mieszkaniach według tytułu prawnego gospodarstwa domowego do mieszkania i samodzielności zamieszkiwania gospodarstw domowych w 2002 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W gospodarstwach domowych mieszkających			
		samodzielnie		wspólnie	
		razem	w tym w gospodar- stwach domowych jednorodzin- nych bez osób spoza rodziny	razem	w tym w gospodar- stwach domowych jednorodzin- nych bez osób spoza rodziny
MIASTA	1056,5	83,5	73,4	16,5	15,5
Rodziny w gospodarstwach domowych mieszkających z tytułu:					
własności	267,7	82,4	66,9	17,6	16,1
spółdzielczego prawa do lokalu.....	403,6	92,6	84,0	7,4	7,0
najmu	279,5	90,5	80,3	9,5	8,8
podnajmu	8,1	10,6	10,3	89,4	86,3
pokrewieństwa	83,5	37,9	35,4	62,1	60,4
Innego	14,0	19,2	17,2	80,8	75,2
WIEŚ	272,6	74,3	55,2	25,7	23,7
Rodziny w gospodarstwach domowych mieszkających z tytułu:					
własności	199,7	81,7	57,1	18,3	16,2
spółdzielczego prawa do lokalu.....	4,6	95,9	89,5	4,1	3,9
najmu	12,9	91,2	82,1	8,9	8,3
podnajmu	1,1	6,1	5,9	93,9	87,1
pokrewieństwa	53,2	42,7	39,6	57,3	54,8
Innego	1,0	41,4	38,3	58,6	52,7

Najwięcej rodzin bez osób spoza rodziny w gospodarstwach domowych mieszkających samodzielnie zajmowało mieszkanie na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu. W miastach wskaźnik ten wyniósł 84,0% (w kraju 80,5%), a na wsi 89,5% (w kraju 81,0%). Odsetek rodzin w gospodarstwach domowych mieszkających samodzielnie (bez osób spoza rodziny), które zajmowały mieszkanie z tytułu najmu wyniósł 80,3% w mieście (w kraju 75,2%), a na wsi 82,1% (w kraju 79,6%). Natomiast rodziny w gospodarstwach domowych mieszkających wspólnie, zajmowały mieszkania z tytułu podnajmu (89,4% w mieście i 93,9% na wsi) oraz z tytułu pokrewieństwa (62,1% w mieście i 57,3% na wsi).